

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **III** *i n d e x*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

[Το ηλεκτρονικό αρχείο του Ευρετηρίου είναι διαθέσιμο σε διάφορες μορφές
στη διεύθυνση: <http://www.nnet.gr/europe>]

KGB (βλ. επίσης NKVD) 730-731,
1042, 1078, 1236, 1241
Magna Carta (*Μάγκνα Κάρτα*)
(1215) 398, 607
NKVD 1125, 1167

a

- Αγγλικός εμφύλιος πόλεμος 604-610
Αγροτική εξέγερση (Αγγλία) 463-464
Αγροτική επανάσταση 415
Αερομεταφορές 856, 1223, 1356-1357
Αθεισμός 533, 665, 886, 892, 957
Αϊζενστάιν, Σεργκέι (Eisenstein, Sergei) 1029
Αϊζενχάουερ, Ντουάιτ Ντ.
(Eisenhower, Dwight D.) 1168, 1177, 1264
Αικατερίνη Β', αυτοκράτειρα της
Ρωσίας 676, 723-724, 726, 727,
730-731, 770, 800
Αϊνστάιν, Άλμπερτ (Einstein, Albert) 956-957
Αισχύλος 135, 150
Άικεντορφ, Γιόζεφ φον (Eichendorff, Joseph von) 874
Άιχμαν, Αδόλφος (Eichmann, Adolf) 1142
Αλάρικος, βασιλέας των
Βησιγόθων 269
Αλέξανδρος Α', τσάρος της
Ρωσίας 722, 724, 822-823, 830
Αλέξανδρος Β', τσάρος της
Ρωσίας 899, 904, 922, 939
Αλέξανδρος ο Μέγας 137-138
Αλφάβητα 1301-1302
Αναγέννηση του 12ου αιώνα 392-394, 407
Αναξαγόρας 154
Αναρχία 938-939
Ανατολικό Ζήτημα 714, 969-972,
977, 1368, 1393
Ανθρώπινα δικαιώματα 51, 755,
794-799, 820, 1369
Ανθρωπολογία 196-197
Αννίβας 173, 175, 180, 182, 189
Άνοιξη των Εθνών (1848) 1387
Άντεναουερ, Κόνραντ (Adenauer, Konrad) 1196, 1202, 1209-1213, 1226
Αντικομμουνισμός 1027
Αντιμεταρρύθμιση 551, 556, 558-560
Αντισημιτισμός 141, 235, 383, 402,
463, 518, 661, 943, 946-949,
956-957, 960, 1091-1092, 1125,
1140-1153
Αντισύλληψη 218-219, 1072
Αντιφασισμός 69, 1061, 1104
Αντρόποφ, Γιούρι 1238, 1252-1253,
1258
Αποσποικιοποίηση 1191, 1204-1207
Αποκλεισμός του Βερολίνου (1948-1949) 1204, 1208
Απολυταρχισμός 638-640, 1349
Αριόστο, Λουντοβίκο (Ariosto, Ludovico) 536
Αριστοτέλης 144-145
Αριστοφάνης 150
Αρτσιμπόλντο, Τζουζέπε
(Arcimboldo, Giuseppe) 585
Αρχαιολογία 103-106, 108, 112,
370-371
Αρχιμήδης 157, 176-177
Αρχιτεκτονική:
Jugendstil 964
Αναγέννηση 536
Αρχαία Ελλάδα 152-153
Αρχαία Ρώμη 209
Γοτθικό στυλ 399
Διαφωτισμός 649-650
Μεσαίωνας 491-492
Μεσοπόλεμος 1070
Μπάουχαους 1070
Ασθένεια 273, 483, 568, 570
Ασφάλιση 699
Ατατούρκ (Μουσταφά Κεμάλ) 1016,
1049
Αττίλας 271
Αύγουστος Β', βασιλέας της
Πολωνίας (Φρειδερίκος-
Αύγουστος, εκλέκτορας της
Σαξονίας) 724-725, 730, 732
Αφοπλισμός 978, 1063, 1264-1265,
1271
Αχμάτοβα, Άννα 1005, 1067
Αχμέτ, κάνος της Χρυσής Ορδής
508

β

- Βαγιαζήτ, Οθωμανός σουλτάνος **434**
 Βάγκνερ, Ρίχαρντ (Wagner, Richard) **270-271**
 Βαλέσα, Λεχ (Wałęsa, Lech) **1257, 1277, 1280**
 Βαλέσκα, Μαρία (Walewska, Maria) **809**
 Βαλκανική συμμαχία **977**
 Βαλκανικό σύμφωνο **1096**
 Βαλκανικοί Πόλεμοι **930, 977**
 Βάλλα, Λορέντζο (Valla, Lorenzo) **530**
 Βάλλενσταϊν, Άλμπρεχτ φον (Wallenstein, Albrecht von) **622**
 Βάλλερσταϊν, Ιμμάνουελ (Wallerstein, Immanuel) **644-645**
 Βάνδαλοι **255, 262-263, 269, 282**
 Βασίλειφ, Αλεξέι **1134**
 Βατ, Τζαίημς (Watt, James) **757**
 Βέμπερ, Καρλ Μαρία φον (Weber, Carl Maria von) **765**
 Βέμπερ, Μαξ (Weber, Max) **562, 574**
 Βερλαίν, Πωλ (Verlaine, Paul) **962**
 Βερολίνο (βλ. Αποκλεισμός, Κρίση, Συνέδριο, Τείχος)
 Βεσπούτσι, Αμέρικο (Vespucci, Amerigo) **567**
 Βήζενταλ, Σιμόν (Wiesenthal, Simon) **1162-1163**
 Βιβλιοθήκες **579**
 Βίβλος **232**
 Βίκο, Τζαμππατίστα (Vico, Giambattista) **669, 678, 761, 765**
 Βίνκελμαν, Γιόχαν (Winckelmann, Johann) **131**
 Βιντάλ ντε λα Μπλας, Πωλ (Vidal de la Blache, Paul) **79, 1069**
 Βιομηχανική επανάσταση (βλ. επίσης Μετάβαση στη νεωτερικότητα) **756-760, 859-861**
 Βιργίλιος (Virgilius Maro) **212-213**
 Βίτκιεβιτς, Στανισλάβ (Witkiewicz, Stanisław) **1067**
 Βλαδίμηρος, πρίγκιπας του Κιέβου **370**
 Βοκκάκιος (Boccaccio) **343, 446, 459-460, 530**
 Βολταίρος (Voltaire, François-Marie Arouet) **665, 669-670, 737**
 Βοναπάρτης, Ναπολέον **781, 792-794, 806-812, 819, 821-825, 827-830**
 Βοτανολογία **154, 588-589, 662**
 Βουνά **87-90, 91, 679, 875**
 Βυζάντιο **1321**
 Βύρων, λόρδος (Byron, Lord George) **131-132, 760-761**
- γ**
- Γαλιλαίος (Galileo Galilei) **564**
 Γαλλική Επανάσταση **1370**
 Γαλλικοί επαναστατικοί πόλεμοι **1371**
 Γαριβάλδης, Ιωσήφ (Garibaldi, Giuseppe) **918**
 Γέλταιν, Μπορίς **1281-1282**
 Γενετική **81, 927**
 Γενοκτονία **464-465, 788-789, 1018, 1079, 1080, 1126-1127, 1140-1153, 1162-1163**
 Γερμανοσοβιετική συνθήκη φιλίας, συνεργασίας και ρυθμίσεως των συνόρων (1939) **1124**
 Γεωπολιτική **28-29, 49, 972-978, 1396**
 Γεώργιος Α΄, Βασιλέας των Ελλήνων **930**
 Γεώργιος Γ΄, Βασιλέας της Μεγάλης Βρετανίας **706, 754**
 Γιάνσεν, Κορνήλιος (Jansen, Cornelius) **556**
 Γιαρουζέλσκι, Βόιτσεκ (Jaruzelski, Wojciech) **1258-1259**
 Γίββων (Gibbon, Edward) **232, 245, 669, 673**
 Γιέζοφ, Ν.Ι. **1081**
 Γιογκάιλα, μέγας δούκας της Λιθουανίας (Λαδίσλαος Β΄ Γιαγκέλλον) **479-480**
 Γιουνγκ, Καρλ (Jung, Carl) **961**
 Γκαγκασούτσι **826-827**
 Γκαίμπελς, Γιόσεφ (Goebbels, Joseph) **554-555**
 Γκαίρινγκ, Χέρμαν (Goering, Hermann) **1092, 1113, 1116, 1118, 1130, 1140, 1180-1181, 1185, 1186**
 Γκαίτε, Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον (Goethe, Johann Wolfgang von) **550, 679, 803, 876-877**
 Γκάλτον, Φράνσις (Galton, Francis) **884-885**
 Γκαπόν, Γκεόργκι (Gapon, Georgi) **932**
 Γκέρεκ, Έντβαρ (Gierek, Edward) **1257**
 Γκέρετσκι, Χένρυκ (Górecki, Henryk) **1071**
 Γκλεντσίουερ, Όουεν (Glendower, Owen) **474**
 Γκόγια, Φρανθίσκο (Francisco José de Goya y Lucientes) **766**
 Γκομούλκα, Βλαντισλάβ (Gomułka, Władysław) **1249, 1251-1252, 1257**
 Γκομπινώ, Ζοζέφ Αρτύρ ντε (Gobineau, Joseph Arthur de) **818-819**
 Γκορμπατσόφ, Μιχαήλ Σεργκέγιεβιτς **1258, 1259, 1269-1271, 1275-1277, 1278-1279, 1281-1282, 1283**
 Γκορ-Μπουθ, Κονστανς (Gore-Booth, Constance) **1072**
 Γκόρντον Τσάλντ (Gordon Childe, Vere) **118**
 Γκότβαλντ, Κλέμεντ (Gottwald, Klement) **1203, 1254**
 Γκουθμάν, Γκασπάρ δε (Gaspar de Guzmán) **590**
 Γκουλάγκ **1078, 1414**
 Γκρέιταν, Χένρυ (Grattan, Henry) **706**
 Γκρέυ, Έντουαρντ (Grey, Edward) **981, 983-990, 1003**
 Γκρίμ, αδελφοί (Grimm, Jacob και Wilhelm) **911**
 Γλάδστον (Gladstone, William Ewart) **903, 971**
 Γλυπτική **301, 526, 627-635**
 Γλώσσα **106-107, 111, 117-121, 124, 152, 209-214, 258-260, 268, 275-278, 351, 446-449, 530-532, 536, 605, 650-651, 909-910, 962-963, 1215-1217, 1316, 1317**
 Γουάιλντ, Όσκαρ (Wilde, Oscar) **963**
 Γουάλας, Γουλιέλμος (Wallace, William) **458-459**
 Γουέλλινγκτον, Άρθουρ Γουέλλεσλυ, δούκας του (Wellington, Duke, Arthur Wellesley) **828, 847, 848**
 Γουέλς, Χέρμπερτ Τζωρτζ (Wells, Herbert George) **960**
 Γουέρντσγουερθ, Γουίλλιαμ (Wordsworth, William) **760**
 Γουέσλην, Τζον (Wesley, John) **657**

Γουέσλη, Τσαρλς (Wesley, Charles) **657**
 Γουέστ, Μπέντζαμιν (West, Benjamin) **680**
 Γουίκλιφ, Τζον (Wycliffe, John) **453**
 Γουίλσον, Τόμας Γούντροου (Wilson, Thomas Woodrow) **1021, 1031, 1034, 1037**
 Γουλιέλμος Α΄, βασιλέας της Πρωσίας, αυτοκράτορας της Γερμανίας **921, 969**
 Γουλιέλμος Β΄, αυτοκράτορας της Γερμανίας **956, 1020-1021, 1033**
 Γουλιέλμος Γ΄ της Οράγγης, βασιλέας της Αγγλίας **694, 700, 701**
 Γουλιέλμος ο Σιωπηλός, πρίγκιπας της Οράγγης **586-587, 592, 594**
 Γούλφ, Βιρτζίνια (Woolf, Virginia) **999**
 Γουσταύος Β΄ Αδόλφος, βασιλέας της Σουηδίας **560, 611, 622**
 Γουσταύος Βάζα, βασιλέας της Σουηδίας **610-611**
 Γουσταύος Γ΄, βασιλέας της Σουηδίας **711, 800**
 Γραμμή Μαζινό **1095, 1129**
 Γραφή **281, 1301, 1310-1311, 1318-1319, 1326-1327**
 Γυαλί **414**
 Γυναίκες **106-107, 862, 1072**

δ

Δάντης Αλιγκέρι (Dante Alighieri) **446-450, 760**
 Δαντόν, Ζωρζ (Danton, Georges) **777-778, 782-783, 785-786, 792**
 Δαρβίνος, Κάρολος (Darwin, Charles) **882, 884-885**
 Δημογραφία **1378**
 Δημοκρατία **162-163, 338, 606-607, 638-639, 700-701, 772-780, 883-904, 1055-1056, 1085, 1204-1205, 1208-1215, 1284-1285**
 Δημόκριτος **154**
 Δημοσθένης **152**
 Δίαπα του Σπέγερ (1526, 1529) **540**
 Διακήρυξη Μπάλφουρ (1917) **1018**
 Διακήρυξη του Άρμπροθ (1320) **458**
 Διαμελισμοί της Πολωνίας **733, 734, 736-737**
 Διάσκεψη της Βάνζεε (1942) **1142**

Διάσκεψη του Πουασού (1561) **561**
 Διάταγμα (έδικτο) της Νάντης (1598) **562, 656, 688**
 Διάταγμα (έδικτο) της Σεγκόβια (1565) **592**
 Διεθνές Δίκαιο **580-581**
 Δίκαιο (βλ. επίσης Ρωμαϊκό) **207, 216-219**
 Δικαιώματα του Ανθρώπου, Διακήρυξη **751, 776, 795-796, 815**
 Δίκες της Νυρεμβέργης **1147, 1179-1188**
 Διογένης της Σινώπης **157**
 Διοκλητιανός, Ρωμαίος αυτοκράτορας **228**
 Διόνυσος ο Μικρός **308-309**
 Διπλή Συμμαχία **973**
 Διπλωματία **581-582**
 Δόγμα Μπρέζνιεφ **1237, 1255-1256**
 Δόγμα Τρούμαν (1947) **1197-1199, 1247, 1260**
 Δομινικανοί **406**
 Δούκας του Συλλύ **597, 735**
 Δρόμοι **191, 325-330, 759, 856, 1090, 1223**
 Δυτικός Πολιτισμός **42-58, 65-66, 180, 1314**

ε

Έβανς, Άρθουρ (Evans, Arthur) **108, 123**
 Εγκάρδια Συνεννόηση (Entente Cordiale) **973**
 Εγκυκλοπαιδείες **664, 665, 666**
 Έδικτο της Νάντης (1598) (βλ. Διάταγμα)
 Έδικτο της Σεγκόβια (1565) (βλ. Διάταγμα)
 Εδουάρδος Α΄, βασιλέας της Αγγλίας **457, 458**
 Εθνοσοσιαλιστικό Κόμμα (NSDAP): ιδεολογία **1090-1092**
 Εικόνες **286, 288-289, 342-343**
 Ειρήνη της Αμιένης (1802) **809**
 Ειρήνη της Ανδριανούπολης (1568) **618**
 Ειρήνη του Άουγκσμπουργκ (1555) **558, 561, 584**
 Ειρήνη του Καμποφόρμιο (1797) **806, 807**
 Ειρήνη του Καμπραί (1529) («ειρήνη των κυριών») **601**

Ειρήνη του Κατώ-Καμπρεζί (1559) **597, 601-602**
 Ειρήνη του Σάτμαρ (1711) **718**
 Ειρηνισμός **975**
 Εκατονταετής Πόλεμος **468-469, 473, 475**
 Εκπαίδευση **674-676, 964**
 Έκχαρτ, Γιοχάνες (Eckhart, Johann) **487**
 Ελγίνεια μάρμαρα **824**
 Ελεωνόρα της Ακουιτανίας **398, 400**
 Ελίας, Νόρμπερτ (Elias, Norbert) **391, 507**
 Έλιοτ, Τ.Σ. (Eliot, Thomas Stearns) **29-30, 1067, 1068**
 Ελισάβετ Α΄, βασίλισσα της Αγγλίας **548, 600**
 Ελισάβετ, αυτοκράτειρα της Ρωσίας **724**
 Ελληνική γλώσσα **277-278, 1302**
 Ελληνικός εμφύλιος πόλεμος **1172, 1198**
 Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός **170-171, 179, 181**
 Ελληνοτουρκικός πόλεμος **1049-1050**
 Εμπειροκλήης **154**
 Εμπέρ, Ζακ Ρενέ (Hébert, Jacques René) **783**
 Εμπόριο **569-570**
 Ένγκελς, Φρήντριχ (Engels, Friedrich) **934, 935**
 Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη **1271-1272**
 Εννεαετής Πόλεμος (1689-1697) **694**
 Ένωση της Αγγλίας με τη Σκωτία (1707) **64, 698, 700-705, 1369**
 Ένωση της Αγγλίας με την Ιρλανδία (1801) **706, 820, 1369**
 Ένωση της Καστίλης και της Αραγωνίας **502**
 Ένωση της Ουτρέχτης (1579) **595**
 Ένωση της Φλωρεντίας (1439) **498, 506-507**
 Ένωση του Αρράς (1578) **595**
 Ένωση του Λούμπλιν (1569) **612**
 Ένωση του Χάιλμπρον **622**
 Εξέγερση στο γκέτο της Βαρσοβίας (1943) **1143**
 Εξέγερση της Βαρσοβίας (1944) **1170-1171**
 Εξέλιξη **881-885**
 Εξερεύνηση **566-569**

- Επανάσταση των Τιμών 573-575, 1355
 Επεισόδιο U2 (1960) 1262, 1264
 Έπιπλα 115
 Επιχείριση Δαυλός (Torch) 1157
 Επιχείριση Επικυρίαρχος (Overlord) 1168-1169
 Επιχείριση Θαλάσσιος Ελέφας (Sealion) 1130
 Επιχείριση Κήλχουλ (Keelhaul) 1174-1175
 Επιχείριση Παρμπάρσσα (Barbarossa) 1137-1139
 Έπος του Γκιλγκαμές 146-147
 Επώνυμα 782
 Έρασμος (Gerhard Gerhards) 531-532
 Ερρίκος Β΄, βασιλέας της Αγγλίας 398, 399, 1336
 Ερρίκος Β΄, βασιλέας της Γαλλίας 597, 601
 Ερρίκος Γ΄, βασιλέας της Αγγλίας 398, 400, 401-402
 Ερρίκος Δ΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας 384, 386
 Ερρίκος Δ΄, βασιλέας της Γαλλίας 597
 Ερρίκος Ε΄, βασιλέας της Αγγλίας 469, 470, 473
 Ερρίκος Η΄, βασιλέας της Αγγλίας 543-544, 545, 600, 602, 604, 606
 Ερρίκος ο Ερυθρός 372-373
 Ερρίκος ο Ορνιθοθήρας, βασιλέας της Γερμανίας 68, 359
 Ες, Ρούντολφ (Hess, Rudolf) 1185, 1186
 Ετρούσκοι 187-188
 Ευγονική 884-885, 960, 1057
 Ευκλείδης 156
 Ευριπίδης 150
 Ευρωκεντρισμός 39-41, 65
 Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα (ΕΑΚ) 1227
 Ευρωπαϊκή ενότητα 66, 67-68, 74, 90, 149, 344-345, 392, 553, 735, 953, 1055, 1070-1071, 1131, 1141
 Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) 50, 1283, 1285, 1416, 1418
 Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) 1228, 1416
 Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) 1226-1228
 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) 1131, 1227, 1228, 1229, 1271, 1272, 1274
 Ευρωπαϊκό κίνημα 75, 1199, 1202
 Ευρωπαϊκό συνέδριο (1948) 1201-1202
 Ευρώπη, έννοιες 27-39
 Ευρώπη, μύθος 15-18
- ζ**
- Ζακάρ, Ζοσέφ Μαρί (Jacquard, Joseph Marie) 757
 Ζανκενέ, Κλεμάν (Jannequin, Clément) 535
 Ζωγραφική 288-289, 492, 526-529, 649-650, 765-766, 878, 897, 963-964, 966, 1069-1070
 Ζωή, Βυζαντινή αυτοκράτειρα 361
 Ζωρές, Ζαν (Jaurès, Jean) 978, 979
- η**
- Ηλεκτρισμός 156
 Ηνωμένα Έθνη 1156-1157, 1222, 1264
 Ηράκλειτος 154
 Ηρόδοτος 162, 164
- θ**
- Θαλής 154
 Θάνατος 232, 237, 788-789, 1005, 1019, 1035, 1079, 1083, 1088-1089, 1129, 1170, 1176, 1188, 1412-1413
 Θάτσερ, Μάργκαρετ (Thatcher, Margaret) 1213, 1269, 1272-1273
 Θεοδόσιος Α΄, Βυζαντινός αυτοκράτορας 249, 280, 300-301
 Θουκυδίδης 163-164
- ι**
- Ιάκωβος Α΄, βασιλέας της Αγγλίας (ΣΤ΄ της Σκοτίας) 603, 606
 Ιατρική 155, 273, 481, 544
 Ιβάν Α΄, «Καλιτά» 437, 438
 Ιβάν Γ΄ 506-508, 510-520, 615
 Ιβάν Δ΄, «ο Τρομερός» 559, 613, 615
 Ιερά Συμμαχία 849
 Ιερή Ένωση (1684) 713, 729
- Ιμπεριαλισμός 950-956
 Ιμπν-Γιακούμπ, Αβραάμ 368-369
 Ιουλιανός, Ρωμαίος αυτοκράτορας 280, 300
 Ιουστινιανός, Ρωμαίος αυτοκράτορας 220, 279, 282-284
 Ιπποκράτης 154
 Ισαβέλλα, πριγκίπισσα της Καστίλης 502, 504
 Ισλάμ 290-299
 Ισορροπία Δυνάμεων 643, 734
 Ιστορία της οικογένειας 439, 708, 720-721, 807, 862, 1376
 Ιωάννα της Λορραίνης (Jeanne d'Arc) 468, 470
 Ιωάννης Καζίμπος, βασιλέας της Πολωνίας 613
 Ιωάννης ο Ακτήμων, βασιλέας της Αγγλίας 398-399, 401
 Ιωάννης Σομπιέσκι, βασιλέας της Πολωνίας 729
 Ιωάννης της Γάνδης, δούκας του Λάνκαστερ 469, 473
 Ιωσήφ Β΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας 717, 718, 746-747, 749, 770
- κ**
- Καβούρ, Καμίλο ντι (Cavour, Camillo di) 918
 Καζανόβα, Τζοβάννι ντε Σεγκάλ (Casanova, Giovanni di Seingalt) 747-748
 Καζίμπος ο Μέγας, βασιλέας της Πολωνίας 478-479, 481
 Καίσαρ, Γάιος Ιούλιος 190, 192, 211
 Καλβίνος, Ιωάννης (Calvin, Jean) 546-548
 Καλιγούλας 224
 Κάμπελ, Νηλ (Campbell, Neil) 839-840
 Κάμποτ, Τζον (Cabot, John) 567
 Κάνινγκ, Τζωρτζ (Canning, George) 849
 Κανούτος (Κnut) ο Μέγας, βασιλέας της Δανίας και της Αγγλίας 336, 348, 372
 Καντ, Ιμμάνουελ (Kant, Immanuel) 678, 679, 761, 763, 868
 Κάνταρ, Γιάνος (Kadar, Janos) 1252, 1253

- Καπιταλισμός **472, 573-575**
 Καρλάυλ, Τόμας (Carlyle, Thomas) **25, 752, 772-773**
 Καρλομάγνος **299, 339-341, 344-349, 371, 1323**
 Καρνό, Λαζάρ (Carnot, Lazare) **799**
 Κάρολος Α΄, αυτοκράτορας της Αυστρίας («αυτοκράτορας της ειρήνης») **1020, 1032, 1045**
 Κάρολος Α΄, βασιλέας της Αγγλίας **603, 606-607, 631**
 Κάρολος Β΄, βασιλέας της Αγγλίας **603, 610, 698**
 Κάρολος Ε΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας **540, 581, 583-584, 585**
 Καρτιέ, Ζακ (Cartier, Jacques) **569, 597**
Κατάλογος σπουδαιότερων βιβλίων (The Great Books Scheme) **41, 45, 49, 57**
 Κατάρες **481**
 Καταστροφές **123-128, 709, 1002**
 Κάφκα, Φραντς (Kafka, Franz) **966, 1067**
 Κέννεντυ, Τζον Φ. (Kennedy, John F.) **1264**
 Κέπλερ, Γιοχάνες (Kepler, Johannes) **564**
 Κερένσκυ, Αλεξάντρ **1026**
 Κέυνς, Τζον Μάυναρντ (Keynes, John Maynard) **1054**
 Κητς, Τζον (Keats, John) **872-873**
 Κικέρων (Cicero, M. Tullius) **210, 215**
 Κινηματογράφος **858, 1028-1029, 1072**
 Κίπλινγκ, Ράντγιαρντ (Kipling, Rudyard) **40**
 Κίρκεγκωρ, Ζαίρεν (Kierkegaard, Søren) **887, 888**
 Κίροφ, Σεργκέι Μ. **1079**
 Κιστερκιανό Τάγμα **388**
 Κλεισθένης **162-163**
 Κλεμανσώ, Ζωρζ (Clemenceau, George) **1019, 1021, 1037, 1038**
 Κλίμα **80, 97**
 Κλιματολογία, ιστορική **100-101, 1304**
 Κλόβις, βασιλέας των Σαλίων Φράγκων **272, 273, 315**
 Κνωσός **108, 111, 123-128**
 Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) **1217, 1222, 1227-1228, 1285**
 Κοινωνία των Εθνών (League of Nations) **1037-1038, 1053, 1062-1065, 1085, 1098, 1105, 1128**
 Κοινωνιολογία **881, 934-935, 1068-1069**
 Κολμπέρ, Ζαν Μπατίστ (Colbert, Jean Baptiste) **666, 684-685**
 Κολόμβος, Χριστόφορος (Cristoforo Colombo) **505-506, 566-567, 572**
 ΚΟΜΕΚΟΝ (CMEA) **1248, 1255, 1258, 1279**
 Κομένσκυ, Γιαν Άμος (Komensky, Jan Amos) (Κομένιους) **674-675**
 Κομιντέρν **1203**
 Κομινφόρμ **1202**
 Κομμουνισμός **481, 1056-1062, 1066**
 Κόμπαν, Άλφρεντ (Cobban, Alfred) **767**
 Κόνσταμπλ, Τζον (Constable, John) **766**
 Κοντρεάνου, Κορνέλιου (Codreanu, Corneliu) **1083**
 Κόουλιριτζ, Σάμιουελ Τέυλορ (Coleridge, Samuel Taylor) **760-761**
 Κοπέρνικος (Copernicus, Mikolaj Kopernik) **563**
 Κοράνι **291-293**
 Κορνταί, Σαρλότ (Corday, Charlotte) **753**
 Κορτές, Χερνάντο (Cortez, Hernando) **569**
 Κουζάνους, Νικόλας (Cusanus, Nicholas) **486**
 Κουίσιλιγκ, Βίντκουν (Quisling, Vidkun) **1128, 1182**
 Κουν, Μπέλα (Kun, Bela) **1044, 1045, 1061**
 Κρασίנסκι, Βινσέντι (Kraśiński, Wincenty) **837**
 Κράσσος, Μ. Λικίνιος (Crassus, M. Lucinius) **190, 201, 214**
 Κρικάλυεφ, Σεργκέι **1283**
 Κριμαϊκός Πόλεμος **971**
 Κρίση στη Βοσνία **976-977, 979**
 Κρίση του Βερολίνου (1961) **1253-1254, 1264**
 Κρόμγουελ, Όλιβερ **609-610**
 Κροπότκιν, Πέτρος **938-939**
 Κρόχμαλ, Ναχμάν (Krochmal, Nachman) **945**
 Κυνικοί **157-158**
 Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος, Βυζαντινός αυτοκράτορας **361, 363**
 Κωνσταντίνος ο Μέγας, Ρωμαίος αυτοκράτορας **228-229, 242, 243-250**
- Λ**
- Λαβάλ, Πιερ (Laval, Pierre) **1182, 1194**
 Λαβουαζιέ, Αντουάν Λωράν ντε (Lavoisier, Antoine Laurent de) **711**
 Λάιμπνιτς, Γκότφρηντ (Leibniz, Gottfried) **662**
 Λαμάρκ, Ζαν-Μπατίστ (Lamarck, Jean-Baptiste) **883**
 Λαμαρτέν, Αλφόνς ντε (Lamartine, Alphonse de) (Λαμαρτίνος) **873, 898**
 Λαμεναί, αβάς (Lamennais, Hugues Félicité Robert de) **887**
 Λαμπεντούζα, Τζουζέπε Τομάζι ντι (Lampedusa, Giuseppe Tomasi di) **920**
 Λαφαγιέτ, Μαρί, μαρκήσιος (Lafayette, Marie, Marquis de) **774, 776, 781, 784**
 Λε Μπρεν, Σαρλ (Le Brun, Charles) **691**
Λεβιάθαν (Leviathan, 1651) **580**
 Λεηλασία της Νηρόντα (1649) **608**
 Λένιν, Βλαντίμιρ Ίλιτς Ουλιάνοφ **936-937, 1001, 1026-1030, 1042-1043, 1045-1048, 1074-1075, 1078, 1081, 1289-1290**
 Λέπρα **320-321**
 Λεφέβρ ντ' Ετάπλ, Ζακ (Lefèvre d'Étaples, Jacques) **530, 546**
 Λεφέβρ, Φρανσουά Ζοζέφ (Lefebvre, François Joseph) **767**
 Λιστ, Φραντς (Liszt, Franz) **873**
 Λιστ, Φρήντριχ (List, Friedrich) **853**
 Λιτβίνοφ, Μαξιμ **1106, 1116**
 Λογοκρισία **302-303, 496, 1358**
 Λοκ, Τζον (Locke, John) **660-661, 668**
 Λομβαρδοί **274, 316, 325, 326, 327, 329, 330**
 Λοσλάουερ, Φερδινάνδος (Lassalle, Ferdinand) (Λασσάλ) **934**
 Λουβουά, Φρανσουά ντε (Louvois,

- François de (Λε Τελιέ) **687, 690**
 Λουδοβίκος Β΄, Γαγκέλλον, βασιλέας της Βοημίας και της Ουγγαρίας **583, 618**
 Λουδοβίκος Ζ΄, βασιλέας της Γαλλίας **398**
 Λουδοβίκος Θ΄, βασιλέας της Γαλλίας **401**
 Λουδοβίκος ΙΑ΄, βασιλέας της Γαλλίας **473, 475**
 Λουδοβίκος ΙΔ΄, βασιλέας της Γαλλίας **597, 598, 630, 631, 632, 633, 640-641, 646, 654, 656, 680-696, 700-701**
 Λουδοβίκος ΙΕ΄, βασιλέας της Γαλλίας **680, 681, 696-697**
 Λουδοβίκος ΙΣΤ΄, βασιλέας της Γαλλίας **680, 681, 766, 772, 774, 778, 782, 800-802**
 Λουδοβίκος-Φίλιππος, βασιλέας της Γαλλίας **895, 896, 905**
 Λούθηρος, Μαρτίνος (Luther, Martin) **538, 539-546**
 Λουλ, Ραμόν (Lull, Ramon) **493**
 Λουλύ, Ζαν-Μπατίστ (Lully, Jean-Baptiste) **652, 691**
 Λω, Τζον (Law, John) **644, 696**
 Λώρενς, Ντάνιελ Χ. (Lawrence, David Herbert) **960, 967, 999, 1067**
- μ**
- Μαγγελάνος, Φερδινάνδος (Magellan, Ferdinand) **567**
 Μαγεία **444-445, 452-453, 487-488, 523-524, 588-589, 624-625**
 Μαγυάροι **258, 336-339, 358, 924**
 Μαζαρέν, Ζυλ, καρδινάλιος (Mazarin, Jules) (Ιούλιος Μαζαρίνος) **597, 626, 633, 682**
 Μάζαρυκ, Γιαν (Masaryk, Jan) **1196, 1203**
 Μαζινό, Αντρέ (Maginot, André) **1095**
 Μαζοβιέτσκι, Ταντέους (Mazowiecki, Tadeusz) **1278, 1280**
 Μαθηματικά **157, 393, 663, 1326-1327**
 Μακιαβέλλι, Νικολό (Machiavelli, Niccolò) **526, 577**
 Μάκιντερ, Χάλφορντ (Mackinder, Halford) **49, 974-975**
 Μακφέρσον, Τζαίμς (Macpherson, James) **679**
 Μαλέ, Κλωντ Φρανσουά ντε (Malet, Claude François de) **829**
 Μάλθους, Τόμας (Malthus, Thomas) **870**
 Μαν, Τόμας (Mann, Thomas) **550, 1000, 1067**
 Μαν, Τόμας (Mun, Thomas) **581**
 Μανέ, Εντουάρ (Manet, Edouard) **963**
 Μάνοφελντ, Έρνστ φον (Mansfeld, Ernst von) **620**
 Μάντελσταμ, Νατζέζντα **1067**
 Μάντελσταμ, Όσιπ **1067**
 Μαξιμιλιανός Α΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας **582-583**
 Μαρ, Νικολάι Γιακόβλεβιτς **258**
 Μαρρά, Ζαν (Marat, Jean) **753, 782, 790**
 Μαργαρίτα, βασίλισσα της Δανίας, Νορβηγίας και Σουηδίας **481**
 Μαρία Θηρεσία **716, 717, 718, 721**
 Μαρία Τυδώρ, βασίλισσα της Αγγλίας **601**
 Μαρία-Αντουανέττα, βασίλισσα της Γαλλίας **778, 800**
 Μαρία-Λουίζα της Αυστρίας, αυτοκράτειρα της Γαλλίας **809, 836, 841**
 Μάρκελλος, Μάρκος Κλαύδιος (Marcellus, Marcus Claudius) **173, 175-176, 177**
 Μάρκο Πόλο (Marco Polo) **412**
 Μάρκος Αντώνιος **192**
 Μάρκος Αυρήλιος, Ρωμαίος αυτοκράτορας **226, 227, 228**
 Μαρξ, Καρλ (Marx, Karl) **562, 767, 853, 871, 908, 934-935**
 Μαρξισμός (βλ. επίσης Κομμουνισμός) **935-938, 961, 1091**
 Μάρσαλ, Τζωρτζ (Marshall, George) **1199**
Μασσαλιώπιδα (*La Marseillaise*) **801**
 Ματσίνι Τζουζέπε (Mazzini, Giuseppe) **908, 918, 919**
 Μαύρος Θάνατος **459-462**
 Μάχη της Ιένας (1806) **810, 816**
 Μάχη της λίμνης Τρασιμένης (217 π.Χ.) **189**
 Μάχη της Παβίας (1525) **599, 600**
 Μάχη της Πολτάβα (1709) **577, 725, 730**
 Μάχη του Άουστερλιτς (1805) **810, 811**
 Μάχη του Βαγκράμ (1809) **811-812**
 Μάχη του Βαλμού (1792) **777, 801, 803**
 Μάχη του Βατερλώ (1815) **847**
 Μάχη του Βερντέν (1916) **1014**
 Μάχη του Γκρούνβαλντ (1410) **480**
 Μάχη του Έυλαου (1807) **810**
 Μάχη του Κάλλοντεν Μόουρ (1746) **632**
 Μάχη του Καπορέττο (1917) **1018**
 Μάχη του Κένιγκρατς (1866) (Χράντετς Κάρλοβε) **921**
 Μάχη του Κοσόβου (1389) **435**
 Μάχη του Κουρσκ (1943) **86, 1061**
 Μάχη του Λευκού Όρους (Βάισενμπεργκ) (1620) **620**
 Μάχη του Λέχφελτ (955) **359**
 Μάχη του Λύτσην (1632) **611, 622**
 Μάχη του Μαλπλακέ (1709) **695**
 Μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.) **134**
 Μάχη του Μαρινιάν (1515) **599**
 Μάχη του Μόσκοβα ή Μποροντινό (1812) **827, 835**
 Μάχη του Μοχάτς (1526) **478, 480, 618**
 Μάχη του Μπόσγουερθ (1485) **474-475**
 Μάχη του Μπουβίν (1214) **398, 401, 421**
 Μάχη του Πουατιέ (732) **296**
 Μάχη του Ρακλαβίτσε (1794) **804**
 Μάχη του Στάλινγκραντ (1942-1943) **1157, 1159**
 Μάχη του Φρήντλαντ (1807) **810**
 Μάχη του Χέιστινγκς (1066) **382-383**
 Μάχη των Εθνών, Λειψία (1813) **820, 828**
 Μάχη των Θερμοπυλών (480 π.Χ.) **134**
 Μάχη των Καννών (216 π.Χ.) **189**
 Μάχη των λιμνών της Μαζουρίας (1914) **1014-1015**
 Μεγάλη ευρωπαϊκή πεδιάδα **84, 86-87**
 Μεγάλη Ύφεση **1081-1082**
 Μελάγθων, Φίλιππος (Melanchthon, Philipp) **531, 541, 660**
 Μέντελ, Γρέγκορ (Mendel, Gregor) **927**
 Μεντελέγεφ, Ντιμίτρι **882-883**
 Μερικουάρ, Ανν-Ζοσέφ (Méricourt,

- Anne-Josèphe Théroigne de) **799**
 Μερκαντιλισμός (εμποροκρατία) **580-581, 666, 685**
 Μετάβαση στη νεωτερικότητα (modernization) **850 κ.ε., 1377**
 Μεταμοντερνισμός **26**
 Μέττερνιχ, Κλέμενς φον (Klemens Wenzel Nepomuk Lothar, Fürst von Metternich-Winneburg zu Beilstein) **849, 899, 931**
 Μικελάντζελο Μπουοναρόττι (Michelangelo Buonarrotti) **534, 535**
 Μικρή Αντάντ **1095**
 Μιλ(λ), Τζον Στιούαρτ (Mill, John Stuart) **895**
 Μίλτον, Τζον (Milton, John) (Μίλτων) **634, 651**
 Μιραμπώ, Ονορέ ντε (Mirabeau, Honoré de) **751, 773, 776, 781, 766**
 Μισολέ, Ζυλ (Michelet, Jules) **752, 766**
 Μισκιέβιτς, Αντάμ (Mickiewicz, Adam) **828, 876, 898**
 Μισαήλ Ρομανόφ, τσάρος της Ρωσίας **616**
 Μόδα (βλ. επίσης Φόρεμα) **681, 862**
 Μολιέρος, Ζαν-Μπατίστ Ποκλέν (Molière, Jean-Baptiste Poquelin) **650, 685, 691**
 Μολότοφ, Βιατσεςλάβ **1081, 1116, 1134-1135, 1166**
 Μονέ, Ζαν (Monnet, Jean) **32, 1225, 1227**
 Μονέ, Κλωντ (Monet, Claude) **966**
 Μονσερά, Παναγία του **342**
 Μοντερνισμός (modernism) **956-961**
 Μοντεσκιέ, Σαρλ-Λουί ντε Σεκοντά (Montesquieu, Charles-Louis de Secondat) **79, 668**
 Μοντεσσόρι, Μαρία (Montessori, Maria) **964**
 Μότσαρτ, Βόλφγκανγκ Αμαντέους (Mozart, Wolfgang Amadeus) **652, 739-750, 765**
 Μουσσολίνι, Μπενίτο (Mussolini, Benito) **1062, 1065, 1098-1099, 1109, 1158, 1159, 1176**
 Μπακούιν, Μισαήλ **938**
 Μπαλζάκ, Ονορέ ντε (Balzac, Honoré de) **878**
 Μπάμπελ, Ισαάκ (Babel, Isaac) **1047**
 Μπαχ, Γιόχαν Σεμπάστιαν **652, 732**
 Μπαχτίν, Μισαήλ **598**
 Μπέικον, Ρότζερ (Bacon, Roger) (Ρογήρος Βάκων) **483, 485-486**
 Μπέικον, Φράνσις (Bacon, Francis) **563-564**
 Μπένθαμ, Τζέρεμυ (Bentham, Jeremy) **661**
 Μπέρια, Λαβρέντι **1236**
 Μπερκ, Έντμουτ (Burke, Edmund) **780, 795**
 Μπέρκλυ, Τζώρτζ **660-661**
 Μπερναντότ, Ζαν-Μπατίστ (Bernadotte, Jean-Baptiste) **821**
 Μπερνίνι, Τζανλορέντζο (Bernini, Gianlorenzo) **627-635**
 Μπέρνσταϊν, Έντουαρντ (Bernstein, Eduard) **936**
 Μπέτμαν Χόλβεγκ, Τέομπαλντ φον (Bethmann Hollweg, Theobald von) **983, 993-999**
 Μπετόβεν, Λούντβιχ βαν (Beethoven, Ludwig van) **652-653, 742, 762-763, 765**
 Μπιανκαμάνο, Ουμπέρτο (Biancamano, Umberto) **707**
 Μπίσμαρκ, Όττο φον (Bismarck, Otto von) **846, 921, 936, 940-941, 968, 972-973, 993**
 Μπλαν, Λουί (Blanc, Louis) **933**
 Μπλανκί, Λουί-Αυγκύστ (Blanqui, Louis-Auguste) **933**
 Μπλέικ, Γουίλλιαμ (Blake, William) **28, 760, 766**
 Μπλοκ, Αλεξάντρ **33, 1067**
 Μπλούμενμπαχ, Γιόχαν Φρήντριχ (Blumenbach, Johann Friedrich) **818**
 Μπλοχ, Μαρκ (Bloch, Marc) **1069**
 Μποντέν, Ζαν (Bodin, Jean) **580**
 Μπόρμαν, Μάρτιν (Bormann, Martin) **1176, 1184**
 Μποττιτσέλλι, Σάντρο (Botticelli, Sandro) **523, 535**
 Μπούρκχαρτ, Γιάκομπ (Burckhardt, Jakob) **528, 573**
 Μπραντ, Βίλλυ (Brandt, Willy) **1266, 1280**
 Μπρέζνιεφ, Λεονίντ Ίλιτς **1234, 1237-1238, 1240, 1246, 1255-1258**
 Μπρεχτ, Μπέρτολντ (Brecht, Bertold) **1067**
 Μπριάν, Αριστίντ (Briand, Aristide) **1063-1065**
 Μπρουνελλέσκι, Φίλιππο (Brunelleschi, Filippo) **526**
 Μπρουχ, Μαξ (Bruch, Max) **879**
 Μπωαρναί, Ζοσεφίν ντε (Beauharnais, Josephine de) (Ιωσηφίνα) **809, 841**
 Μπωβουάρ, Σιμόν ντε (Beauvoir, Simone de) **1216**
 Μπωντλαίρ, Κάρολος (Σαρλ) (Baudelaire, Charles) **962-963**
 Μύντσενμπεργκ, Βίλλι (Münzenberg, Willi) **554-555**
 Μυρωδιά **812**
 Μωάμεθ **290-293**
- ♥
- Νάγκυ, Ίμρε (Nagy, Imre) **1252**
 Νάιρν, Τομ (Nairn, Tom) **931**
 Νάουγιουκς, Άλφρεντ Χέλμουτ (Naujocks, Alfred Helmut) **1119**
 Ναπολεόντιος Κώδικας (Code Napoléon) **793-794**
 Ναπολέων Α΄ (βλ. Βοναπάρτης) Ναπολέων Γ΄ (Λουδοβίκος-Ναπολέων), αυτοκράτορας της Γαλλίας **895, 896, 919**
 Ναρούσεβιτς, Άνταμ (Naruszewicz, Adam) **669**
 NATO (North Atlantic Treaty Organization) **1208, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1231, 1250, 1260, 1263, 1418**
 Ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.) **134-135**
 Ναυμαχία του Ακτίου (31 π.Χ.) **192**
 Ναυμαχία του Αμπουκίρ (1799) **807**
 Ναυμαχία του Λεπάντο (1571) **618**
 Ναυμαχία του Τραφάλγκαρ (1805) **810**
 Νεάντερταλ **102**
 Νεκέρ, Ζακ (Necker, Jacques) **766, 767, 770, 772, 773**
 Νέλσων, Οράτιος (Nelson, Horatio) **807, 821**
 Νεύτων, Ισαάκ (Newton, Isaac) **661-662**

Νήβη, Άιρεϊϋ (Neave, Airey) 1180
 Νικόλαος Β', τσάρος της
 Ρωσίας 1016, 1024, 1026, 1042
 Νιουκόμεν, Τόμας (Newcomen,
 Thomas) 756-757
 Νιούμαν, Τζον Χ. (Newman, John
 H.) 661-662
 Νίτσε, Φρήντριχ Βίλχελμ (Nietzsche,
 Friedrich Wilhelm) 957-960
 Νοβάλις, Φρήντριχ φον
 Χάρντενμπεργκ (Novalis,
 Friedrich von Hardenberg) 760
 Νόβοντυ, Αντονίν (Novotny,
 Antonin) 1254
 Νόμος περὶ ναυσιπλοΐας
 (1651) 605
 Νοξ, Τζον (Knox, John) 549, 606
 Νοοτροπίες 234-235, 314, 537,
 557, 571, 598, 600-601, 658, 677,
 866-867, 960, 1020, 1032-1033
 Ντα Βίντσι, Λεονάρντο (Da Vinci,
 Leonardo) 524, 526, 528-529,
 535
 Ντα Γκάμα, Βάσκο (Da Gama,
 Vasco) 502
 Ντα Πόντε, Λορέντζο, αββάς (Da
 Ponte, Lorenzo, Abbé) 739-40,
 742-744, 747
 Νταβίντ, Ζακ-Λουί (David, Jacques-
 Louis) 765
 Νταίλλιγκερ, Γιόχαν Γ.Ι. φον
 (Döllinger, Johann J.I. von) 887
 Νταίνιτς, Καρλ (Doenitz, Karl) 1156,
 1186, 1187
 Νταίνχοφ, Μάριον (Dönhoff,
 Marion) 1172-1173
 Ντ'Αλαμπέρ, Ζαν (D'Alembert,
 Jean) 664, 673
 Νταλαντιέ, Εντουάρ (Daladier,
 Edouard) 1095
 Ντάλμπεργκ, Καρλ Τέοντορ, φράιχερ
 φον (Dalberg, Karl Theodor,
 Freiherr von) 816
 Ντ'Ανούντζιο, Γκαμπριέλε
 (D'Annunzio, Gabriele) 917
 Ντατίνι, Φραντσέσκο (Datini,
 Francesco) 494-495
 Ντε Βαλέρα, Έμον (De Valera,
 Éamon) 1056
 Ντε Βιλνέβ, Ζερόμ Πετιόν (De
 Villeneuve, Jérôme Petion) 782
 Ντε Γκάσπερι, Αλκίδε (De Gasperi,
 Alcide) 1202, 1209, 1225
 Ντε Γκουζ, Ολυμπία (De Gouges,

Olympe) 798-799
 Ντε Γκωλ, Σαρλ (De Gaulle,
 Charles) 1046, 1129, 1170,
 1206, 1210-1211, 1214, 1227-
 1228
 Ντε Κουίνσυ, Τόμας (De Quincy,
 Thomas) 877
 Ντε Μαιστρ, Ζοζέφ (De Maistre,
 Joseph) 665, 784, 795
 Ντε Μαρικουρ, Πέτερ (De Maricourt,
 Petrus Peregrinus) 485-486
 Ντε Μονφόρ, Σιμόν (De Montfort,
 Simon, Earl of Leicester) 402,
 408, 424
 Ντε Στα(ε)λ, Μαντάμ (De Staël, Mme
 Germaine Necker) 761
 Ντε Τοκβίλ, Αλέξις (De Tocqueville,
 Alexis) 766
 Ντεκάρτ, Ρενέ (Καρτέσιος)
 (Descartes, René) 565
 Ντέλα Φραντσέσκα, Πιέρο (Della
 Francesca, Piero) 527-528
 Ντελόρ, Ζακ (Delors,
 Jacques) 1228, 1271, 1273,
 1274
 Ντεμουλέν, Κάμιλλος (Desmoulins,
 Camille) 773, 782, 792
 Ντενίκιν, Αντόν (Denikin,
 Anton) 1040
 Ντερριντά, Ζακ (Derrida,
 Jacques) 26, 1215
 Ντζερζίνσκι, Φέλιξ (Dzierżyński,
 Felix) 1042, 1047
 Ντιάζ, Βαρθολομαίος (Diaz,
 Bartholomeu) 502
 Ντίκενς, Τσαρλς (Dickens,
 Charles) 878
 Ντιντερό, Ντενί (Diderot,
 Denis) 664, 665
 Ντισραέλι, Βενιαμίν (Disraeli,
 Benjamin) 863, 903, 944-945
 Ντμόφσκι, Ρομάν (Dmowski,
 Roman) 917, 924, 1024
 Ντόλφους, Ένγκελμπερτ (Dolfuss,
 Engelbert) 1106
 Ντοστογιέφσκι, Φιοντόρ 553, 879,
 912
 Ντούμπτσεκ, Αλεξάντερ (Dubček,
 Alexander) 1254, 1255, 1256
 Ντρέμπερ, Κορνέλιους (Drebbel,
 Cornelius) (Cornelis Jacobszoon
 Drebbel) 585
 Ντυροζέλ, Ζαν-Μπατίστ (Duroselle,
 Jean-Baptiste) 73, 74

Ξ

Ξενοφοβία 136, 912, 917, 953,
 1032-1033

Ξενοφών 163-164

Ο

Ο αγών μου (Mein Kampf) 1087

Ο' Κόνελ, Ντάνιελ (O'Connell,
 Daniel) 926

Οβίδιος (Ovidius Naso) 213-214
 Όθων Α', Βασιλέας των
 Ελλήνων 930

Οικολογία (βλ. επίσης
 Περιβάλλον) 100, 132-133

Ολοκαύτωμα 788-789, 1140-1153,
 1412-1413

Ολοκληρωτισμός 554-555, 1056-
 1061

Ομάρ Καγιάμ 377

Όμηρος 146-147

Ομολογία του Άουγκσμπουργκ
 (1530) 541, 611

Ομοφυλοφιλία 976-977

Ομπρένοβιτς, Μίλος (Obrenovič,
 Milos) 714

Ονοματολογία 119-121, 351

Ονώριος, Βυζαντινός
 αυτοκράτορας 280

Οράτιος (Horatius Flaccus) 212, 213

Οργανισμός Οικονομικής
 Συνεργασίας και Ανάπτυξης
 - ΟΟΣΑ (Organization for
 Economic Co-operation and
 Development - OECD) 1199,
 1200

Οριενταλισμός 42, 619

Ορλόφ, Αλεξέι, κόμης 724

Ορφ, Καρλ (Orff, Carl) 1070

Ος, Λαζάρ (Hoche, Lazare) 787-
 788, 804

Ουγενότι 549, 558, 561-562, 569,
 688, 690, 698, 719

Όυλερ, Λέοναρντ (Euler,
 Leonard) 663

Ούλμπριχτ, Βάλτερ (Ulbricht,
 Walter) 1196

Ουντική (ελληνική ρωμαιοκαθολική)
 Εκκλησία 561

Ουτοπισμός 493, 544-545, 933-934,
 1057-1058

Π

- Παγανισμός 106-107, 142-143, 195, 196-197, 264-265, 318-322, 479-480, 482, 1318-1319
- Παιδική ηλικία 571
- Παίν, Τόμας (Paine, Thomas) 755
- Παλαιογραφία 281, 1301, 1310-1311
- Παλαιολόγινά, Ζωή 506-507, 512
- Παλαιολόγος, Ιωάννης Η΄, Βυζαντινός αυτοκράτορας 498
- Παλαιολόγος, Κωνσταντίνος ΙΑ΄, Βυζαντινός αυτοκράτορας 500
- Παλάτς, Γιαν (Palach, Jan) 1256
- Παλλάντιο, Αντρέα (Palladio, Andrea) 536
- Παλμ, Γιόχαν Φίλιπ (Palm, Johann Philipp) 816
- Πανεπιστήμια 407, 1332
- Πάνκκερστ, Εμελίνα (Pankhurst, Emmeline) 1072
- Πάουλους, Φρήντριχ φον (Paulus, Friedrich von) 1159
- Πάπεν, Φραντς φον (Papen, Franz von) 1085, 1186
- Παράδοση 790
- Παράκελσος (Philippus von Hohenheim) 544
- Παρθενόπειος Δημοκρατία 814
- Παρίσι, ειρηνευτική συνδιάσκεψη (1919) 1036-1038
- Παρίσι, ειρηνευτική συνδιάσκεψη (1946) 1192
- Παρισινή Κομούνα (1871) 896, 933, 969
- Πασκάλ, Μπλαιζ (Pascal, Blaise) 565, 690
- Πάσχα 237
- Παύλος Α΄, τσάρος της Ρωσίας 724, 809, 822
- Πελάγιος 305
- Πελοποννησιακός Πόλεμος (431-404 π.Χ.) 134
- Πεπίνος Γ΄ ο Βραχύς, βασιλέας των Φράγκων 326, 327, 328, 329, 330
- Περιβάλλον 79-99, 132-133
- Περσικοί Πόλεμοι 135-136
- Πεταίν, Ανρί (Pétain, Henri) 1031, 1129, 1194
- Πετράρχης (Francesco Petrarca) 446, 448, 526, 530
- Πέτροβιτς, «Καραγιώργης» 714
- Πέτρος Α΄ ο Μέγας, τσάρος της Ρωσίας 723, 724-726, 731
- Πετσενέγκοι 378
- Πιθάρο, Φρανθίσκο (Pizarro, Francisco) 569
- Πίκο ντέλα Μιράντολα (Pico della Mirandola) 530, 532
- Πιλέτσκι, Βίτολντ (Pilecki, Witold) 1149
- Πιλσούντσκι, Ιωσήφ (Piłsudski, Józef) 924, 1011, 1020, 1033, 1040, 1042, 1044, 1046, 1048, 1096, 1113
- Πιρέν, Ανρί (Pirenne, Henri) 299
- Πλάτων 144-145
- Πλεβέν, Ρενέ (Pleven, René) 1225
- Πλίνιος ο νεότερος 226-227
- Πλούταρχος 177
- Ποκρόφσκι, Μ.Ν. 64
- Πόλεμοι των Ρόδων 474-475
- Πόλεμος 208, 389-392, 491, 578, 734, 797-799, 868, 968-981, 1350-1351, 1366-1367
- Πόλεμος «Μεταβίβασης Δικαιωμάτων» (1667-1668) 693
- Πόλεμος Διαδοχής της Ισπανίας (1701-1713) 694-695
- Πόλεμος των Χωρικών (1524-1525) 540, 543
- Πολιτικός συντηρητισμός 905
- Πολιτσιάνο, Άντζελο (Poliziano, Angelo) 530
- Πολύβιος 176, 190
- Πολωνοσοβιετικός πόλεμος (1919-1920) 1045-1049
- Πομπαντούρ, κυρία ντε (Pompadour, Mme Jeanne de) (Zan Πουασόν) 697
- Πομπήιος ο «Μέγας» (Pompeius Magnus) 190-192
- Πονιατόφσκι, Ιωσήφ (Poniatowski, Jozef) 753, 802, 820
- Πόουπ, Αλεξάντερ (Pope, Alexander) 651
- Πόππερ, Καρλ (Popper, Karl) 1216
- Πότζιο, Μπρατσολίνι Τζ.Φ. (Poggio, Bracciolini G.F.) 530
- Πουλιάσκι, Καζιμίρ (Pułaski, Casimir) 736-737
- Πούσκιν, Αλέξανδρος 876
- Πραξικόπημα Καπ (1920) 1053
- Πρίμο δε Ριβέρα (Primo de Rivera) 1100
- Πρίντσιπ, Γαβρίλο (Princip, Gavriilo) 979
- Πρόγραμμα Μανχάτταν 1164
- Πρόγραμμα των «Δεκατεσσάρων Σημείων» 1021, 1034
- Προνόμιο του Κότζιτσε (1374) 479
- Προσωπική Ένωση της Σκοτίας και της Αγγλίας (1603) 603
- Προυντόν, Πιερ-Ζοζέφ (Proudhon, Pierre-Joseph) 933, 934, 938
- Προυστ, Μαρσέλ (Proust, Marcel) 966, 967, 999
- Πρώιμη νεότερη περίοδος 524
- Πυθαγόρας 143, 155, 1305

Ρ

- Ρακίνας (Racine, Jean) 634, 650, 690-691
- Ραμπελαί, Φρανσουά (Rabelais, Francois) 597
- Ράντιτς, Στέφαν (Radić, Stefan) 1097
- Ρασπούτιν, Γκριγκόρι 1025
- Ράτεναου, Βάλτερ (Rathenau, Walter) 1053
- Ρέβεντλω, Κ.Ν.Φ. (Reventlow, C.D.F.) 821
- Ρέμπραντ, Χάρμενσζοον φαν Ράιν (Rembrandt, Harmenszoon van Rijn) 595, 634
- Ρεμπώ, Αρθούρος (Rimbaud, Jean-Arthur) 962
- Ρενάν, Ερνέστ(ος) (Renan, Ernest) 74, 888, 906, 931
- Ρέυνολντς, Τζόσουα 650, 680
- Ρήγκαν, Ρόναλντ 1262, 1268-1270
- Ριβαρόλ, Αντουάν ντε (Rivarol, Antoine de) 784
- Ρίμπεντροπ, Γιόαχιμ φον (Ribbentrop, Joachim von) 1116-1118, 1186
- Ρισελιέ, Αρμάν, καρδινάλιος (Richelieu, Armand, Cardinal de) 597-598, 623, 769
- Ροβεσπιέρος (Robespierre, Maximilien) 776-778, 781, 782-783, 792
- Ρολλάν, Ρομαίν (Rolland, Romain) 1002
- Ρολόγια 484-485
- Ρόμμελ, Έρβιν (Rommel, Erwin) 1168

- Ροσσέτι, Ντάντε Γκάμπριελ (Rossetti, Dante Gabriel) **878**
- Ρούμπενς, Πωλ (Rubens, Paul) **561, 595**
- Ρούσβελτ, Τέοντορ (Roosevelt, Theodore) **985**
- Ρούσβελτ, Φράνκλιν Ντ. (Roosevelt, Franklin D.) **1166, 1175, 1177, 1183**
- Ρούσμπρουκ, Γιαν φαν (Ruysbroeck, Jan van) **487**
- Ρουσσώ, Ζαν-Ζακ (Rousseau, Jean-Jacques) **28, 670-671, 676, 679, 759, 764, 908**
- Ρουστ, Ματίας (Rust, Matthias) **1270**
- Ρωμαϊκό Δίκαιο **206-207, 220, 488, 580, 794**
- Ρωμύλος (Romulus) **185**
- Ρως του Κιέβου **335, 728-729, 1333, 1348**
- Ρωσική Επανάσταση (1917) **1021, 1024-1031**
- Ρωσικός Εμφύλιος Πόλεμος (1918-1921) **1040-1044**
- Ρωσοϊαπωνικός πόλεμος (1904-1905) **952, 971**
- Ρωσοπολωνικός πόλεμος (1792-1793) **802**
- Ρωσοτουρκικός πόλεμος (1877-1878) **971**
- Ο**
- Σαβοναρόλα, Τζιρόλαμο (Savonarola, Girolamo) **538**
- Σαίνμπεργκ, Άρνολντ (Schoenberg, Arnold) **1071**
- Σαίξπηρ, Γουίλλιαμ (Shakespeare, William) **473-474, 536, 587, 604**
- Σαμίρ, Γιτζάκ **1096**
- Σάνδη, Γεωργία (Sand, Georges) **873**
- Σανιέ, Μαρκ (Sagnier, Marc) **1200**
- Σάντι, Ραφαέλ (Santi, Raphael) **535**
- Σάουδου, Ρόμπερτ (Southey, Robert) **760**
- Σαρακηνοί **321, 402-403**
- Σατωμπριάν, Φρανσουά-Ρενέ (Chateaubriand, François-René) **760**
- Σαχτ, Γιάλμαρ (Schacht, Hjalmar) **1089**
- Σεβσένκο, Τάρας **927**
- Σεγιές, Εμμανουέλ, αβάς (Sièyes, Emmanuel) **770**
- Σέλλεϋ, Πέρσυ Μπυς (Shelley, Percy Bysshe) **938**
- Σερβέτο(υς), Μιγκέλ δε Βιλλανόβα (Servetus, Miguel de Villanova) **547**
- Σέτον-Γουάτσον, Χιου (Seton-Watson, Hugh) **36-38**
- Σζυμπόρσκα, Βισλάβα (Szymborska, Wisława) **1179**
- Σημαίες **409**
- Σιγισμούνδος Γ΄ Βάζα, βασιλέας της Πολωνίας **559, 610-611, 613**
- Σιδηρόδρομοι **845-846, 856, 973, 1222, 1380-1381**
- Σιδηρούν Παραπέτασμα **44 (χάρτης), 1190 (χάρτης), 1208, 1284-1285**
- Σικελικός Εσπερινός **446**
- Σικόρσκι, Βλαντισλάφ (Sikorski, Władysław) **1165**
- Σίλλερ, Φρήντριχ φον (Schiller, Friedrich von) **760, 762-763**
- Σιωνισμός **917, 924, 945-947, 1096**
- Σκαντέλλα, Ντομένικο (Scandella, Domenico) **557**
- Σκοτ, Γουώλτερ (Scott, Walter) **838**
- Σκότους, Τζον Ντουνς (Scotus, John Duns) **483**
- Σλαιοερμαχερ, Φρήντριχ (Schleiermacher, Friedrich) **887**
- Σλέγκελ, Φρήντριχ (Schlegel, Friedrich) **760**
- Σλήμαν, Χάινριχ (Schliemann, Heinrich) **111, 824-825**
- Σλοβάτσκι, Γιούλιους (Stowacki, Juliusz) **874, 877**
- Σμαλκαδική Ένωση **541, 561, 584, 601**
- Σμιθ, Άνταμ (Smith, Adam) **580, 666, 667**
- Σολζενίτσιν, Αλεξάντρ **795, 1081, 1188, 1245**
- Σομπιέσκι, Ιωάννης, βασιλέας της Πολωνίας **712-713, 729-730**
- Σοπέν, Φ. (Chopin, Fryderyk) **879, 914**
- Σοσιαλισμός **931-938, 1392**
- Σουβόροφ, Αλεξάντρ **805, 809**
- Σουπτώνιος **212**
- Σουλεϊμάν Α΄ ο Μεγαλοπρεπής, Οθωμανός σουλτάνος **600, 618**
- Σουμάν, Ρομπέρ (Schuman, Robert) **1202, 1225**
- Σουμάχερ, Κουρτ (Schumacher, Kurt) **1196**
- Σοφία, τσαρίνα της Ρωσίας **617**
- Σοφοκλής **150**
- Σπάακ, Πωλ-Ανρί (Spaak, Paul-Henri) **1202, 1225**
- Σπένγκλερ, Όσβαλντ **1066, 1082**
- Σπινόζα, Μπενενίκτους (Spinoza, Benedictus) **565**
- Στάλιν (Ιωσήφ Βησαριόνοβιτς Τζουγκασβίλι) **1024, 1048, 1073-1081, 1105-1106, 1110, 1112, 1116-1118, 1412-1413**
- Σταλινισμός **1076-1081, 1247-1248**
- Σταμπερ, Τζωρτζ (Stubbs, George) **766**
- Στανίσλαος Λεστούνσκι, βασιλέας της Πολωνίας **670, 725, 732, 733**
- Στανίσλαος-Αύγουστος Πονιατόφσκι, βασιλέας της Πολωνίας **675, 733, 770, 802**
- Στάουφενμπεργκ, Κλάους φον (Stauffenberg, Claus von) **1170**
- Στάτσικ, Στανισλάβ (Staszic, Stanisław) **676, 771**
- Σταυρός **230-231, 1312-1313**
- Σταυροφορίες: **387, 392**
 Βόρεια Σταυροφορία **407-410**
 Δ΄ Σταυροφορία **404-405**
 και Παλαιστίνη **402-404**
 στρατιωτικά τάγματα **404**
- Στένο, Νικόλαους (Steno, Nils) (Στέενσεν, Νηλς) **883**
- Στεπάνοβνα, Έλενα **512**
- Στίρνερ, Μαξ (Stirner, Max) **939**
- Στόουπς, Μαίρη (Stopes, Marie) **218-219, 1072**
- Στράιχερ, Γιούλιους (Streicher, Julius) **1182, 1186**
- Στρέζεμαν, Γκούσταφ (Stresemann, Gustav) **1053**
- Στρούεντζε, Γιόχαν Φρήντριχ (Struensee, Johann Friedrich) **710**
- Συλλογική ασφάλεια **1105**
- Συλλογικότητα **759**
- Σύμβαση της Χάγης (1907) **978**
- Συμβιβασμός του Λουξεμβούργου (1966) **1229**
- Συμβολισμός **193, 230-231, 791, 1312-1313**
- Συμβούλιο της Ευρώπης **72, 1226, 1230, 1418**
- Συμμαχία της Αυγούστας

- (Άουγκμπουργκ, 1686) **694, 700**
 Συμμαχία των τριών αυτοκρατόρων (Dreikaiserbund) **973**
 Συμμαχικό σχήμα της ιστορίας **69-72, 1188**
 Συμφωνία της Γουάσινγκτον για το Ναυτικό (1921) **1052**
 Συμφωνία της Ένωσης (1707) **701**
 Συμφωνία της Ένωσης (1801) (Δεύτερη Ένωση) **706, 737**
 Συμφωνία των ποσοτώσεων (1944) **1165**
 Σύμφωνο Μπριάν-Κέλογκ (1928) **1063**
 Σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότοφ **1116-1118, 1121**
 Σύμφωνο της Βαρσοβίας **1241, 1246, 1248, 1250, 1255, 1258, 1259, 1278, 1279**
 Σύμφωνο Χόαρ-Λαβάλ (1935) **1107**
 Συνδιάσκεψη της Λωζάννης (1932) **1054**
 Συνδιάσκεψη της Μεσσίνα (1955) **1227**
 Συνδιάσκεψη του Μπρέτον Γουντς (1944) **1222**
 Συνέδρια της Χάγης **978**
 Συνεδριακό σύστημα **850**
 Συνέδριο της Βιέννης (1814-1815) **821, 847, 848**
 Συνέδριο του Βερολίνου (1878) **971-972**
 Συνέδριο του Νέιμεκεν (1678-1679) **694**
 Συνθήκη ειρήνης του Κάρλοβιτς (1699) **713**
 Συνθήκη ειρήνης του Τιλσίτ (1807) **810, 816, 830**
 Συνθήκη ειρήνης των Παρισίων (1856) **971**
 Συνθήκη της Βεσφαλίας (1648) **611, 623, 625, 626**
 Συνθήκη της Λυβέκης (1629) **622**
 Συνθήκη της Λυνεβίλ (1801) **809**
 Συνθήκη της Λωζάννης (1923) **1050**
 Συνθήκη της Ολίβα (1660) **611, 613, 615**
 Συνθήκη της Ρώμης (1957) **1227**
 Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878) **971**
 Συνθήκη του Βερντέν (843) **346-347, 355**
 Συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζή (1774) **714**
 Συνθήκη του Κρεπού (1544) **601**
 Συνθήκη του Λατερανού (1929) **1056**
 Συνθήκη του Λοκάρνο (1925) **1053, 1064**
 Συνθήκη του Μάαστριχτ (1991) **1275, 1283, 1286, 1290**
 Συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ (1918) **1024, 1030**
 Συνθήκη του Νύσταντ (1721) **725**
 Συνθήκη του Πασάροβιτς (1718) **714**
 Συνθήκη του Ράισβικ (1697) **694**
 Συνθήκη του Ραπάλο (1922) **1052**
 Συνθήκη του Ράστατ (1714) **695**
 Συνθήκη του Φονταϊνμπλώ (1814) **839**
 Συνθήκη του Χούμπερτσμπουργκ (1763) **722**
 Συνθήκη των Βερσαλλιών (1919) **1037, 1048, 1052, 1053, 1054, 1063, 1106**
 Συνθήκη των Βρυξελλών (1948) **1203, 1208**
 Συνθήκη των Ηλυσίων Πεδίων (1963) **1211**
 Σύνοδος κορυφής της Γιάλτας (1945) **1164, 1175, 1176, 1196, 1260**
 Σύνοδος κορυφής της Τεχεράνης (1943) **1164, 1166**
 Σύνοδος κορυφής του Πότσαντμ (1945) **1164, 1177, 1193, 1195**
 Σύνοδος της Κωνσταντίας (1414-1417) **466, 478, 488**
 Σύνοδος του Ούζγκοροντ (1646) **560**
 Σύνοδος του Τριδέντου (1545-7, 1551-2, 1562-3) **551, 555, 601**
 Συνομοσπονδία του Ρήνου **813, 816, 838, 848**
 Συναγματοκή ιστορία **638, 668, 1349, 1404, 1405**
 Σφαγή της Βαρκελώνης (1939) **1104**
 Σφαγή της νύχτας του αγ. Βαρθολομαίου (1572) **551, 558, 561**
 Σφαγή του Γκλενκόου (1692) **700, 1292**
 Σφαγή του Κατύν (1940) **1125, 1126-1127, 1185**
 Σχέδιο Μακτόναλντ (MacDonald) **1107**
 Σχέδιο Μάρσαλ (Marshall) **1199, 1200, 1221**
 Σχέδιο Ντάους (Dawes) **1053-1054**
 Σχέδιο Πλεβέν (Pleven) **1227**
 Σχέδιο Σλίφφεν (Schlieffen) **981**
 Σχέδιο Σουμάν (Schuman) **1226**
 Σχέσεις Ανατολής-Δύσης **1260-1270**
 Σχολή της Φρανκφούρτης **1068**
 Σχολή του Μάντσεστερ **895**
 Σω, Τζωρτζ Μπέρναρντ (Shaw, George Bernard) **1066**
 Σωκράτης **143**
- Τ**
- Τάκιτος (Tacitus, Cornelius) **190**
 Ταλ, Τζέθρο (Tull, Jethro) **756**
 Ταλλεύρανδος, Κάρολος του Πέριγκορντ (Talleyrand-Perigord, Charles de) **753, 776, 836, 837, 848**
 Τάσμαν, Άμπελ (Tasman, Abel) **567**
 Τάσσο, Τορκουάτο **536**
 Τείχος του Βερολίνου (1961-1989) **1253, 1264, 1278**
 Τελική Πράξη του Ελσίνκι (1975) **1263, 1268**
 Τέρνερ, Τζ.Μ. Γουίλλιαμ (Turner, J.M. William) **764, 766**
 Τετραπλή συμμαχία **849**
 Τέτσελ, Γιόχαν (Tetzl, Johann) **539**
 Τέυλορ, Α.Τζ.Π. (Taylor, A.J.P.) **23, 76-77, 1003, 1108-1109**
 Τεύτονες ιππότες **404, 409-410**
 Τέχνη:
 Αναγέννηση **535**
 Διαφωτισμός **649-650**
 Ιμπεριονισμός **963-964**
 Κλοπή/Λεπλασία **824-825**
 Μεσαίωνα **492, 527-529**
 Μεσοπόλεμος **1069-1072**
 Μοντέρνα **962-964, 966**
 Μπαρόκ **560-561**
 Ολλανδική Σχολή **595**
 Πινακοθήκες **897**
 Ρομαντισμός **765-766**
 Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός **1134, 1245**
 Τεχνολογία **788-789, 857, 1356-1357**
 Τζόυς, Τζαίμς (Joyce,

James) 966, 1067
 Τιβέριος, Ρωμαίος αυτοκράτορας 224
 Τισιανός (Tiziano Vercelli) 535, 551
 Τίτο, Γιόσιπ Μπροζ (Josip Broz) 1136, 1160-1161, 1168, 1247-1248, 1279
 Τόουν, Γουλφ (Tone, Wolfe) 706, 820
 Τόουνι, Ρίτσαρντ (Tawney, Richard) 574
 Τοπική ιστορία 388-389, 456-457
 Τορκεμάδα, Τομάς δε (Torquemada, Thomas de) 504
 Τούνμπι, Άρνολντ (Toynbee, Arnold) 99
 Τουχατσέφσκι, Μιχαήλ 1046, 1048, 1053, 1074
 Τραϊανός, Ρωμαίος αυτοκράτορας 226-227
 Τριπλή Αντάντ 973
 Τριπλή συμμαχία 973
 Τριστάνος και Ιζόλδη 262-263
 Τρομοκρατία 139
 Τρότσκι, Λιεφ Νταβίντοβιτς Μπρόνσταϊν 1001, 1027-1028, 1042-1043, 1045, 1074-1075, 1081
 Τρούμαν, Χάρυ (Truman, Harry) 1177, 1197-1199
 Τσάμπερλαιν, Νέβιλ (Chamberlain, Neville) 1094, 1107-1110, 1118
 Τσάμπερλαιν, Χιούστον Στιούαρτ (Chamberlain, Houston Stewart) 912
 Τσάμπερλαιν, Όστεν (Chamberlain, Austen) 1065
 Τσαουσέσκου, Νικολάε (Ceaușescu, Nicolae) 1254
 Τσάπλιν, Τσαρλς (Chaplin, Charles) 1072
 Τσαρτορύσκι, Αδάμ, πρίγκιπας 676, 823, 922
 Τσβάιχ, Στέφαν (Zweigg, Stefan) 1000-1001
 Τσερνόμπιλ 954-955, 1245
 Τσιγγάνοι (Ρομ) 436-437
 Τσώρτσιλ, Γουίνστον (Churchill, Winston) 987, 990, 998, 1051, 1110, 1130, 1131, 1152, 1154, 1160
 Τυργκό, Ζακ (Turgot, Jacques) 666, 669

v

Υπόθεση Ντρέυφους (Dreyfus Affair) 896
 Υπόμνημα Χόσμπαχ (Hossbach Memorandum) 1108-1109
 Ύψωση 1237, 1259, 1263-1264, 1267, 1269

φ

Φαητό 109, 110, 114, 143, 341, 928-929, 1305
 Φαιρόες Νήσοι 95
 Φαλμεράυερ, Ιάκωβος (Fallmerayer, Jakob) 277
 Φάουστους, Γκεόργκιους (Faustus, Georgius) 550
 Φασισμός 544-545, 1056-1062, 1231
 Φεβρ, Λυσιέν (Febvre, Lucien) 598, 1069
 Φεμινισμός 783, 798-799, 895
 Φεουδαλισμός 352-357
 Φερδινάνδος Β΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας 620, 623
 Φερδινάνδος, πρίγκιπας της Αραγωνίας 502, 504
 Φεστιβάλ 381
 Φιλελευθερισμός 893-905
 Φίλιππος Β΄, βασιλέας της Ισπανίας 556, 587, 589-590
 Φίλιππος Δ΄ ο Ορραίος, βασιλέας της Γαλλίας 454, 455-457
 Φιλίππος Ε΄ του Ανζού, βασιλέας της Ισπανίας 695, 708
 Φιλόθεος του Πσκοφ 516-517
 Φιτσίνιο, Μαρσίλιο (Ficino, Marsilio) 531
 Φίχτε, Γιόχαν Γκόττλεμ (Fichte, Johann Gottlieb) 817, 839
 Φλαμένκο 591
 Φλωμπέρ, Γουσταύος (Flaubert, Gustav) 879
 Φλωρεντία 445-446, 526, 528, 538
 Φοξ, Τσαρλς Τζαίμς (Fox, Charles James) 676, 821
 Φόρεμα 477, 658
 Φορολογία 194, 221-222, 281, 580-581, 685-686, 719, 859
 Φουρριέ, Σαρλ (Fourrier, Charles) 933
 Φραγκίσκος Α΄, βασιλέας της

Γαλλίας 597, 599-600
 Φραγκίσκος-Ιωσήφ Α΄, αυτοκράτορας της Αυστρίας 921, 925
 Φράνκε, Αύγουστος Χέρμαν (Francke, August Hermann) 673
 Φράνκο, Φρανθίσκο (Franco, Francisco) 1100, 1101, 1104, 1105, 1133
 Φρειδερίκος Α΄, βασιλέας της Δανίας και της Νορβηγίας 610
 Φρειδερίκος Α΄, Μπαρμπαρόσσα, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας 394-395
 Φρειδερίκος Β΄, άγιος Ρωμαίος αυτοκράτορας 396
 Φρειδερίκος Β΄, βασιλέας της Πρωσίας 676, 719, 721
 Φρειδερίκος-Γουλιέλμος Β΄, βασιλέας της Πρωσίας 722, 770, 816
 Φρειδερίκος-Γουλιέλμος, δούκας της Πρωσίας (ο μέγας εκλέκτορας) 614
 Φρέιζερ, Τζαίμς (Frazer, James) 196-197
 Φρόυντ, Ζίγκμουντ (Freud, Sigmund) 961
 Φυλή (βλ. επίσης Ευγονική, Γενοκτονία) 67-68, 81-82, 503, 567, 818-819, 884-885, 911, 958-960, 1018, 1057, 1090-1091, 1125, 1141, 1140-1152
 Φύλο 106-107, 342-343, 815, 1017
 Φυσική 153-155, 485-486, 562-566, 585, 660-661, 958-959, 1357

χ

Χάβελ, Βάτσαφ (Havel, Václav) 1256, 1268
 Χάγιεκ, Φρήντριχ φον (Hayek, Friedrich von) 537
 Χάλλεϋ, Έντμουντ (Halley, Edmund) 699
 Χάλσταϊν, Βάλτερ (Hallstein, Walter) 1228
 Χάμαν, Γιόχαν Γκέοργκ (Hamann, Johann Georg) 678
 Χανσεατική Ένωση 384-385, 411, 480-481
 Χάρτα του Ατλαντικού (1941) 1153-1154, 1156

- Χαρτί **395**
 Χάυντν, Φραντς Γιόσεφ (Haydn, Franz Joseph) **765**
 Χέγκελ, Γκέοργκ Βίλχελμ Φρήντριχ (Hegel, Georg Wilhelm Friedrich) **880-881, 908**
 Χέρντερ, Γιόχαν Γκόττφρηντ φον (Herder, Johann Gottfried von) **764, 910**
 Χερτσλ, Τέοντορ (Herzl, Theodor) **946**
 Χημεία **588, 662, 711, 860-861, 882-883**
 Χιλς, Ντένις (Hills, Denis) **1174-1175**
 Χίμμελνερ, Χάινριχ (Himmeler, Heinrich) **1092, 1125**
 Χίντενμπουργκ, Πάουλ φον (Hindenburg, Paul von) **1084, 1085, 1087**
 Χιουμ, Νταϊνβίτ (Hume, David) **660, 661, 669**
 Χιούμορ **153**
 Χίτλερ, Αδόλφος (Hilter, Adolf) **66, 67, 1018, 1053, 1082-1093, 1105-1119, 1121-1122, 1124, 1127, 1128, 1130, 1133-1138, 1140, 1151, 1154, 1159, 1168-1171, 1173, 1176-1177, 1182-1183, 1412-1413**
 Χόιζινγκα, Γιόχαν (Huiizinga, Johan) **431-432**
 Χολέρα **864-865**
 Χόλμπαχ, Βαρόνος του (D'Holbach, baron) **661, 665**
 Χομπς, Τόμας (Hobbes, Thomas) **580, 667**
 Χόνεκερ, Έριχ (Honecker, Erich) **1254, 1269, 1271**
 Χορός **525**
 Χόρτυ, Μίκλος (Horthy, Miklós) **1045, 1061**
 Χούζακ, Γκουστάβ (Husak, Gustav) **1255-1256**
 Χους, Γιαν (Hus, Jan) **453, 466, 478**
 Χουσίτες **477-478**
 Χόφερ, Αντρέας (Hofer, Andreas) **753**
 Χόφφμαν, Ε.Τ.Α. (Hoffman, E.T.A.) **816**
 Χριστιανική Δημοκρατία **1209**
 Χριστιανισμός:
 19ος αιώνας **886-891**
 αίρεση **240**
 αμαρτία **305**
 αρειανισμός **241, 246, 300-301**
 Βίβλος **233, 322-323**
 Γιανσενισμός **690**
 γνωστικισμός **238**
 Δυαδισμός **364-365**
 εικονομαχία **286, 311**
 ιερά λείψανα **314**
 και ευρωπαϊκός πολιτισμός **29**
 και ιουδαϊσμός **234-236**
 μεθοδισμός **657, 889**
 μετά το 1945 **1218-1220**
 μοναχισμός **307, 358, 362, 388**
 μουσικιστική παράδοση **487-488**
 οικουμενισμός **1219**
 πιετισμός **656, 888**
 πίστη **558**
 προσκύνημα **319**
 πρώιμος Μεσαίωνας **334-335**
 Σχίσμα (1054) **374, 376**
 ύμνοι **541-542**
 Χριστιανικός διεθνισμός **1032-1033**
 Χριστιανός Δ΄ της Δανίας **621**
 Χριστίνα, βασίλισσα της Σουηδίας **611, 632**
 Χρουστσόφ, Νικίτα Σεργκέγιεβιτς **1234, 1236-1237, 1250-1252, 1264-1265**
 Χρυσολωράς, Μανουήλ **530**
 Χρώμα **791, 860-861**
 Χώκινς, Τζον (Hawkins, John) **503**
 Χωρικοί **648-649, 1376**
- Ψ**
- Ψυχιατρική **505**
 Ψυχολογία **485-486, 885, 888, 961, 1088**
 Ψυχρός Πόλεμος **1260-1270**